

2010

Linu un Kaņepju sektors Nīderlandē

Rita Rozīte

LIAA Pārstāvis Nīderlandē

1/1/2010

Nozares apraksts un statistika

Linu un kaņepju nozare īsumā		
Lauksaimniecība, zivsaimniecība un mežsaimniecības daļa IKP	2008.g. ~ 2%	2009.g. ~ 2%
Eksports linu (t)	2009.gadā 13 800	
Imports linu (t)	2009.gadā 6 842	
Audzēšanas teritorijas	Lini Zeeland	Kaņepes Groningen
Uzņēmumu atrašanās teritorijas	Lini Zeeland	Kaņepes Groningen
Platības (lini un kaņepes)	2010.g. ~3 000ha	
Produkcija linu t	2010.g. 13tk	2010.g. 9,3tk
Kaņepju pārstrādes uzņēmumu skaits	2	
Linu pārstrādes uzņēmumu skaits	6	

Nīderlandē linu un kaņepju **audzēšana** ir koncentrēta Zeeland (75%) un īpaši Zeeuws Vlaanderen (80%), skat. karti¹. Lai samazinātu ražošanas un transporta izmaksas arī pārstrādes uzņēmumi ir koncentrēti ap audzēšanas teritorijām, turklāt bieži audzētāji ir vienlaikus arī pārstrādes uzņēmums. Nīderlande ir trešā lielākā linu audzētāja ES, 2009.gadā linu audzēšanai tikuši izmantoti 2 163ha un 2010.gadā 1 853 ha. ES linu audzēšana aizņem 100 000ha, kas ir aptuveni 28,6% no kopējām linu audzēšanas platībām pasaulē.

Audzētāju un pārstrādes uzņēmumu Nīderlandē sadarbības veidi: 1) linu iepirkšana par noteiktu cenas likmi – šajā gadījumā linu audzētājs uzņemas risku par audzēšanu un ražu, bet tirgus risku (produkcijas pārdošana par tirgus cenu) uzņemas pārstrādātāji. 2) „līdzdalības līgums” – audzēšanas un ražas risks ir audzētāja pusē, bet tirgus risks ir dalīts. Pārstrādātājs samaksā noteiktu pamata summu linu audzēšanai un atkarībā no realizētās produkcijas un tirgus cenām tajā brīdī samaksā otru pusi summas audzētājam. 3) „brīvie audzētāji” – linu audzētājs uzņemas gan audzēšanas, gan tirgus risku. Uzņēmums atbild par linu audzēšanu, kā arī par pārstrādāto produkciju un tās realizāciju.

Ar linu audzēšanu 2008.gadā Nīderlandē nodarbojās 361 lauku saimniecība. Aptuveni 80% no kopējās platības linu audzēšanas ir ar mērķi **sēklu selekcionešanai**, kas ir Nīderlandes stiprā puse ne tikai linu un kaņepju nozarē. Linu sektora sēklu selekcionešanai Nīderlandes lielākais konkurents Eiropā ir Francija. Sēklu eksporta valstis – Krievija, Baltkrievija, Ukraina, Ēģipte un Ķīna. 2008.gadā tikušas saražotas 2,2tk t linsēklu un 2009.gadā 2,5tk t linsēklu.

Vidēji ES linu garās šķiedras produkcija ir 100 00 t gadā. Saskaņā ar Nīderlandes centrālā statistikas biroja datiem 2009.gadā ir **saražots** 13, tk t **linu šķiedras** (nav izdalīts īsās un garās šķiedras lini) un 2010.gadā 9,3tk t.

¹ http://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Netherlands_map_large_dutch_3.png

Linu garās **šķiedras** pārsvarā **tiek izmantotas** tekstila industrijā (apģērbs un interjers), šajā ziņā Nīderlandes galvenais eksporta tirgus ir Ķīna. Galvenā importētājvalsts ir Francija. Linu īsās šķiedras un kaņepju šķiedras pārsvarā tiek izmantotas papīra ražošanai, ka arī būvniecības un izolācijas materiāliem, kompozītiem. Kaņepes papildus tiek izmantotas arī medicīnas jomā, cigaretēm, pakaišiem dzīvnieku turēšanai. Kaņepju izmantošanas potenciāls nākotnē varētu būt kosmētika un ādas kopšanas līdzekļi, pārtikas industrija un veselība (omega), biomasa enerģijas ražošanai.

Linu audzēšana pēdējos gados vērojams kritums, kas skaidrojams ar: 1) pieaugošajām sēklu cenām; 2) atkarība no Ķīnas un ASV tekstila industrijas, kur vēl pirms krīzes bija vērojama pieprasījuma stagnācija; 3) valūtas kursa svārstības; 4) atkarība no laika apstākļiem (2009.gads skaitījās labs linu ražas gads, atšķirībā no diviem iepriekšējiem gadiem).

Kaņepju audzēšana aizņēma aptuveni Nīderlandē 2009.gadā 892ha un 2010.gadā 1 114ha. Teritorijas audzēšanas ir Groningen provincē un Drenthe provinces Austrumu daļā, kas izskaidrojams ar piemērotu augsni šajā apvidū (mālaina augsne).

ES kaņepju audzēšana aizņem aptuveni 15 000ha, kas ir aptuveni 10% no kaņepju audzēšanas platības pasaulē. Kaņepju jomā tāpat kā linu joma ES valstu vidū izceļas Francija, kurai seko Vācija, AK, Polija, Itālija un Spānija.

Saskaņā ar Nīderlandes centrālā statistikas biroja datiem ir tikai informācija par **saražotajām** kaņepju šķiedrām tikai par 2002.gadu un 2003.gadu, attiecīgi 14,3tk t un 10,9tk t.

Nīderlandē darbojas 2 kaņepju pārstrādes, pētījumu ziņā jāatzīmē Wageningen Universitāte.

Intereses gadījumā par sadarbību ar Nīderlandes uzņēmumiem lūdzu sazināties ar LIAA Rīgā, Ārējās tirdzniecības veicināšanas departamentu, Eksporta veicināšanas nodaļas projektu vadītāju Alisi Barviku vai LIAA pārstāvniecības Nīderlandē vadītāju Ritu Rozīti.

Nozares Asociācijas

Nīderlandes Vispārīgā Linu Apvienība (Algemene Nederlandse Vlassersbond)

Vestdijk 2
4561AG Hulst
The Netherlands
Tel:+32 (0)114-313958
Fax:+32 (0)114-316400

Tekstila uzņēmumu apvienība de Vereniging Textielindustrie Nederland

<http://www.textielnet.nl/english>

Nīderlandes sēklu asociācija Plantum NL, koncentrējas uz izpēti, selekcionēšanu

<http://www.plantum.nl/englishversion/indexengl.htm>

Nīderlandes Lauksaimniecības un dārzniecības organizācija Land-enTuinbouw Organisatie
http://www.lto.nl/nl/25222767-Verbrede_landbouw.html

Starptautiskā kaņepju asociācija
<http://www.internationalhempassociation.org/>

European Industrial Hemp Association <http://www.eiha.org/>

VKCN is an association for the synthetic composites (reinforced plastics) industry in the Netherlands
<http://www.vkcn.nl/showpage.asp?steID=1&item=1524>

Izmantotie informācijas avoti

1. Productschap Akkerbouw, www.productschapakkerbouw.nl
2. Nīderlandes Centrālais statistikas birojs Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) www.cbs.nl;
CBS Land- en Tuinbouwcijfers 2009
3. Vlas en vezelhennep en herziening van het EU-beleid, LEI Wageningen University, Den Haag,
September 2008.
4. De Raad voor het Landelijk Gebied http://www.rlg.nl/adviezen/061/061_bijlage5.html